

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **J. O.**, zast. Mgr. Janem Zrnovským, advokátem se sídlem Revoluční 66, Liberec, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2012, č. j. OAM-376/ZA-ZA06-PA03-2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 24. 10. 2012, č. j. 58 Az 2/2012 - 90,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatele, Mgr. Janu Zrnovskému, advokátovi se sídlem Revoluční 66, Liberec, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2012, č. j. OAM-376/ZA-ZA06-PA03-2011. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), když dospěl k závěru, že Mongolsko je bezpečnou zemí původu a v řízení nebylo prokázáno, že by v případě stěžovatele nebylo možno Mongolsko za takovou zemi považovat.

Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí

Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

V projednávané věci dospěl Nejvyšší správní soud k názoru, že kasační stížnost stěžovatele nepřesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu shora uvedeného, a proto rozhodl o jejím odmítnutí pro nepřijatelnost.

Krajský soud se v napadeném rozhodnutí ztotožnil s názorem žalovaného, že v případě stěžovatele nebylo prokázáno, že Mongolsko nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Odkázal přitom mimo jiného i na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se problémů se soukromými osobami, rovněž zdůraznil, že k počátku problémů s příbuznými mělo dle tvrzení stěžovatele dojít až po 12 letech od události, na základě které má být stěžovateli vyhrožováno, což považuje s ohledem na další okolnosti případu za zcela nelogické. Dále uvedl, že z materiálů založených ve správním spise vyplývá, že Mongolsko lze považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud se neopomněl vyslovit ani k otázce rodinného života stěžovatele, který má na území České republiky družku a dvě děti, přičemž tito jsou v současné době rovněž žadateli o mezinárodní ochranu. S odkazem na judikaturu zdejšího soudu dospěl krajský soud k závěru, že nutnost vycestování by nebyla zásadním zásahem do rodinného a soukromého života stěžovatele ve smyslu čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech, neboť v projednávané věci nelze dovodit, že by Česká republika byla jediným státem, kde mohou soukromý a rodinný život realizovat. Z uvedených důvodů krajský soud žalobu stěžovatele jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel názor krajského soudu nesdílí. Má za to, že posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalovaným bylo nedostatečné zejména v otázce hodnocení Mongolska jako bezpečné země. Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika nezveřejnila seznam bezpečných zemí ve smyslu směrnice 2005/85/ES, nemůže být prosté označení země za bezpečnou bez předchozího důkladného zkoumání pro rozhodnutí relevantní. V souladu se zásadou oficiality musí správní orgán sám aktivně vyhledávat důkazy k prokázání důvodnosti svého názoru.

pokračování

Stěžovatel se dále domnívá, že v jeho případě není rozhodné, zda mu bylo vyhrožováno přímo státními orgány či soukromými osobami, které k vyvolání strachu hrozí možností zneužití státní moci. V průběhu správního řízení uvedl, že osoby, které jej ohrožují, působí jako státní úředníci, jejich jednání proto nelze posuzovat jako jednání soukromých osob.

Je přesvědčen, že v jeho případě by neudělením mezinárodní ochrany bylo zasaženo do jeho soukromého a rodinného života. Je otcem dvou synů, které spolu se svojí družkou vychovává v řádném partnerském vztahu, i když nejsou manželé.

Z uvedených důvodů stěžovatel namítá nezákonnost napadeného rozsudku krajského soudu a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud tento rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že jak jeho rozhodnutí, tak rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. S odkazem na specifika rozhodnutí podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu uvádí, že zjistil skutečný stav věci a přihlédl ke všemu, co v průběhu řízení vyšlo najevo. Důvodem, pro který stěžovatel žádost o udělení mezinárodní ochrany podal, byla legalizace pobytu. Stěžovatel je veden jako nežádoucí osoba, má zamítnutý vstup do schengenského prostoru. V České republice byl opakovaně odsouzen.

Žalovaný z dostupných materiálů dospěl k závěru, že Mongolsko lze považovat za bezpečnou zemi původu, rodinný a soukromý život může stěžovatel i se svojí družkou a syny realizovat i v jiném prostředí, než výhradně na území České republiky. Žalovaný z uvedených důvodů navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

V nyní projednávané věci rozhodl žalovaný o zamítnutí žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, když dospěl k závěru, že Mongolsko je bezpečnou zemí původu (ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona o azylu) a v případě stěžovatele nebylo prokázáno, že tento stát za takovou bezpečnou zemi považovat nelze. Blíže k pojmu bezpečná země původu odkazuje Nejvyšší správní soud na své rozhodnutí ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikované pod č. 1749/2009 Sb. NSS. S posouzením určitého státu jako bezpečné země původu je podle uvedené právní úpravy spojena vyvratitelná domněnka neexistence důvodů pro udělení jedné z forem mezinárodní ochrany. Žalovaný tedy musí i v případech, kdy disponuje věrohodnými informacemi o ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu vyhovující úrovni ochrany lidských práv v daném státě, ve vztahu k uplatněným tvrzením žadatele zkoumat, zda v daném konkrétním případě byla uvedená právní domněnka vyvrácena či alespoň dostatečně zpochybněna, či nikoliv (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010 - 49). V souladu s konstantní judikaturou zdejšího soudu (viz rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publikované pod č. 2289/2011 Sb. NSS), přitom musí žalovaný posoudit, zda je žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany nedůvodná z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany. Rozhodnout o zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona o azylu pak může jen za předpokladu, že u žadatele nepřichází v úvahu žádná z forem mezinárodní ochrany. Platí přitom, že v případě postupu podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu je zhodnocení situace v zemi původu ze své podstaty nutným předpokladem pro užití tohoto ustanovení. Tato skutečnost má vliv zejména ve vztahu k posouzení dané země z hlediska zákonem stanovených podmínek pro udělení doplňkové ochrany (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 2 Azs 50/2010 - 49).

Zdejší soud z předloženého správního spisu ověřil, že podle zpráv ze země původu (konkrétně jde o Zprávu o dodržování lidských práv za rok 2009, Informace Ministerstva zahraničních věcí ČR z 18. července 2007 a Hodnocení Mongolska jako bezpečné země) vyplývá, že Mongolsko lze obecně klasifikovat jako bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o azylu. Žalovaný při svém hodnocení vycházel právě z těchto informací, které lze hodnotit jako dostatečný podklad pro závěr o bezpečnosti Mongolska, a to bez ohledu na to, že dosud nebyl zveřejněn seznam bezpečných zemí, jak namítá stěžovatel v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že stěžovatel věrohodnost těchto podkladů v řízení před správními orgány žádným způsobem nezpochybnil.

Nejvyšší správní soud připomíná, že podle ustálené judikatury je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Zákon o azylu umožňuje udělení mezinárodní ochrany pouze ve výjimečných případech, kdy je žadatel ve své zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, či má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu možného porušení práv. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72).

Tvrzení, která stěžovatel uvádí, se dělí na dva okruhy. Prvním z nich je obava z pronásledování příbuznými z důvodu dřívějšího postoje rodiny stěžovatele k potrestání strýce stěžovatele za spáchání loupežného přepadení s usmrcením sestry stěžovatele. Druhý z nich se pak týká stěžovatelovy stávající rodinné situace, kdy na území České republiky pobývá se svojí družkou a syny, kteří jsou ukrajinskými státními občany a v současné době jsou rovněž žadateli o udělení mezinárodní ochrany. Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že krajský soud pochybil při posouzení jeho námitek a že by v případě stěžovatele nebylo možno Mongolsko za bezpečnou zemi považovat.

Stěžovatel uvádí, že se v Mongolsku stal terčem výhrůžek ze strany příbuzných, neboť jeho rodina nesouhlasila se změnou trestu pro švagra stěžovatelova otce z trestu smrti na doživotí. K trestu smrti byl odsouzen za vraždu stěžovatelovy sestry, k níž došlo při loupežném přepadení, popraven byl v roce 1994. V roce 2006, kdy stěžovatel bez komplikací dokončil vysokou školu, byl kontaktován příbuznými a nucen k spolupráci na převážení kradených aut přes mongolsko-ruskou hranici pod pohrůžkou vykonstruovaných trestních stíhání. Příbuzní působí dle tvrzení stěžovatele ve státních funkcích – jako státní zástupce, soudce a policista. Stěžovatel z uvedených důvodů ze země odjel, příbuzní jej však dle jeho tvrzení kontaktovali prostřednictvím SMS i na území České republiky a dále mu vyhrožovali pro případ návratu nejen do Mongolska, ale i přesunu na Ukrajinu, odkud pochází jeho družka.

Jak správně uvedl krajský soud, v těchto souvislostech by se v souladu se judikaturou Nejvyššího správního soudu dala za pronásledování nebo odůvodněný strach z něj považovat jen taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k systematickému odmítání poskytnutí ochrany jednotlivcům před výhrůžkami či činy soukromých osob (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58, publikovaný pod č. 1347/2007 Sb. NSS). Příbuzní, z nichž má stěžovatel obavy, nemají při jejich vzájemném

pokračování

konfliktu postavení státního orgánu, ale soukromé osoby. Pronásledováním ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu by v takovém případě byl pouze stav, kdy by ohrožení života či svobody bylo přičitatelné státní moci, která by byla jeho původcem či jej podporovala nebo tolerovala, případně by nebyla schopna proti němu zakročit (srov. rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72). Ze skutečnosti, že jednou ze stran soukromého konfliktu je subjekt, který je shodou okolností příslušníkem státní moci, nelze automaticky bez dalšího dovozovat, že by měl takovou moc, aby byl stěžovatel odsouzen za smyšlené skutky.

Z předloženého spisového materiálu naopak plyne, že tvrzené výhrůžky ze strany stěžovatelových příbuzných měly přijít až po dvanácti letech od popravu strýce (1994), a až poté, co stěžovatel bez jakýchkoliv problémů dostudoval vysokou školu. Již o čtyři roky dříve však měli příbuzní podle tvrzení stěžovatele takové postavení, aby mu mohli vyhrožovat. Nelze ani opomenout, že stěžovatel do České republiky vycestoval zcela legálně na základě platného víza, jehož zařazení trvalo 4 měsíce. Stěžovatel tvrdí, že příbuzní jsou schopni zjistit jeho telefonní číslo, nebyli však prý schopni zjistit jeho žádost o vydání nového cestovního dokladu příslušným státním orgánem. Stěžovatel na podporu těchto ne zcela sourodých tvrzení nepředložil jediný důkaz. Na základě takto vystavěného azylového příběhu stěžovatele se Nejvyšší správní soud ztotožňuje s hodnocením žalovaného i krajského soudu, že stěžovateli se nepodařilo věrohodně osvědčit, že by opustil svou vlast z důvodů, pro které by mu mohla být udělena mezinárodní ochrana formou azylu, v tomto směru tedy ani neprokázal, že by v jeho případě nemohlo být Mongolsko považováno za bezpečnou zemi původu.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje i s názorem žalovaného a krajského soudu týkajícího se rodinného života stěžovatele. Stěžovatelova družka i oba synové jsou ukrajinské národnosti, jedná se rovněž o žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Z předložených materiálů nevyplývá, že by Česká republika mohla být jediným státem, kde by mohli realizovat svůj soukromý a rodinný život. Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná, že ustanovení čl. 8 Evropské úmluvy o lidských právech neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva naopak vyplývá, že podmínky pro spuštění extraterritoriálního účinku uvedeného jsou velmi přísné (obdobně srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65). V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné opětovně zdůraznit, že mezinárodní ochrana je výjimečným institutem, kterým není možno nahrazovat jiné způsoby legalizace pobytu na území.

Nejvyšší správní soud na základě shora uvedeného vyhodnotil, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné pochybení žalovaného, který se v souladu s výše uvedenou judikaturou Nejvyššího správního soudu podrobně zabýval podmínkami pro uplatnění ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, přičemž dospěl k závěru, že v případě stěžovatele je možno Mongolsko považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud rovněž nezjistil ani pochybení krajského soudu, který se svým postupem neodchyluje od výše uvedené konstantní judikatury.

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce stěžovatele, Mgr. Jan Zrnovský, advokát se sídlem Revoluční 66, Liberec, provedl ve věci jeden úkon právní služby v hodnotě 2 100 Kč spočívající v sepisu kasační stížnosti. Provedl tedy úkon právní služby ve smyslu ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu náleží ustanovenému zástupci stěžovatele i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč. S ohledem na skutečnost, že Mgr. Jan Zrnovský není plátcem DPH, činí celková výše přiznané odměny 2 400 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu